

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

THE RELATIONSHIP BETWEEN PRINCIPAL COMPETENCY AND EFFECTIVENESS OF SCHOOLS UNDER NONG BUA LAM PHU PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

นางสาวสงศ์การ สุทธวงศ์¹, รองศาสตราจารย์ กฤษณา มาร์เชิร์ท², ดร. อาภารัตน์ ราชพัฒน์³

SONGKAN SUTTHAWONG, ASSOC.PROF. KRISANA MARCHERT, DR. APHARAT RATCHAPAT

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อค้นหาประสิทธิผลของโรงเรียน 3) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ประชากรเป็น ครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,130 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ รongลมา ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการบริการที่ดี

2) ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความวิริยะอุตสาหะของครู รongลมา คือ ด้านคุณภาพครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความสำเร็จของนักเรียน

3) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์, สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา, ประสิทธิผลของโรงเรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2

¹ผู้วิจัย นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Email : krukun82@hotmail.com

²ประธานที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรสาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³กรรมการที่ปรึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณคูหาพิทยาสรรค์

ABSTRACT

This research entitled “The relationship between principal competency and effectiveness of schools under Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 2” was designed to : 1) investigate the principals’ competency, 2) explore the school effectiveness, and 3) find out the relationship between the principals’ competency and the effectiveness of schools under Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 2. The 1,130 populations, and the 291 research samples comprised of teachers from Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 2. A rating scale questionnaire was used for data gathering which earned data were analyzed to obtain percentage, mean, standard deviation and Pearson’s product moment correlation coefficient.

The research findings were found as follows :

1) The principals’ competency was found in overall aspect at a high level. By item found that the analysis and synthesis was the highest aspect then followed by vision while the service mind was found at the lowest aspect.

2) The overall aspect of the effectiveness of schools was found at the high level. By aspect showed that the teachers’ diligence was the highest aspect and followed by the teachers’ quality. The students’ achievement was found at the lowest aspect.

3) The principals’ competency was positively associated with the school effectiveness in overall aspect at a high level with the statistical significance at .01 level.

Keyword : Relationship, Principal Competency, Effectiveness of Schools, Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

ความสำเร็จของการศึกษาจะบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ย่อมต้องอาศัยผู้บริหารเป็นหลักผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรู้ความสามารถ และ คุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับ มีสติปัญญาที่ฉลาด เนื่องจากโรงเรียนต้องกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของตนเอง กำหนดแผนการดำเนินงานตลอดจนหลักเกณฑ์ต่างๆ เพื่อความสำเร็จรวมทั้งระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา บริหารงบประมาณและทรัพยากร (เสาวนิตย์ ชัยมุสิก, 2544, น. 29-30)

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาของชาติโดยเฉพาะการบริหารจัดการศึกษาภายในโรงเรียนของตน ซึ่งสามารถเปรียบเทียบผู้บริหารโรงเรียนได้กับตัวจักรสำคัญที่จะควบคุมการดำเนินงานทุกอย่างภายในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างราบรื่นและสอดคล้องกัน สมรรถนะในการทำหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำ จึงเป็นเครื่องมือชีวิตสำคัญประการหนึ่งว่าเราจะสามารถดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนได้ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ผู้บริหารโรงเรียนที่ชาญฉลาดจะต้องเป็นผู้ที่สามารถกำหนดพฤติกรรมของตนเองได้สอดคล้องกับสถานะของโรงเรียนที่เผชิญอยู่ ประสานความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุตาม

ภาระหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงสุด บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาของ โรงเรียนและชาติต่อไป (ชาตรี โพธิกุล, 2552, น. 4)

ดังนั้นสำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงได้กำหนดคุณภาพการปฏิบัติงานหรือสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินและพัฒนาสมรรถนะตามแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์รวม 8 ประการ จำแนกเป็นสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานอย่างละ 4 ประการ คือ 1) สมรรถนะหลัก ประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม 2) สมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการมีวิสัยทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานตำแหน่งและวิทยฐานะที่กำหนด

ประสิทธิผลของโรงเรียน มีความสำคัญยิ่งในศาสตร์ทางการบริหารและองค์การ ซึ่งเป็นการตัดสินใจในขั้นสุดท้ายว่า การบริหารโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ซึ่งกรณี กิริติบุตร (2529, น. 185) ได้มองประสิทธิผล ว่าเป็นความคุ้มค่าของการทำงานในองค์การโดยสมาชิกและสังคมโดยรวมได้รับประโยชน์ ขณะที่ ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ (2540, น. 16) มองว่าโรงเรียนจะอยู่รอดหรือมีความมั่นคงเพียงใด จะขึ้นอยู่กับประสิทธิผลของโรงเรียน ถ้าโรงเรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ก็จะสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ แต่ถ้าไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์โรงเรียนนั้นก็จะมีล่มสลายไป

บุญเรือง ศรีเหรียญ (2542, น. 27) กล่าวถึงประสิทธิผลของโรงเรียนว่า เป็นผลจากการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติของโรงเรียนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านพุทธานุภาพ จริยศึกษาและการปฏิบัติ ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญามีลักษณะนิสัยมีทักษะมีบุคลิกภาพและเจตคติที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิต และอารีย์ ชินสุวรรณ (2543, น. 2) กล่าวว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิผลคือ โรงเรียนที่มีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้ถึงจุดสูงสุด สามารถออกไปสู่ระบบสังคม

ภายนอกได้อย่างมีคุณภาพ รวมถึง Hoy & Miskel (2008, น. 465 อ้างถึงใน พัฒนะ สีหามู, 2553, น. 31) ได้ให้ทัศนะว่าถ้ามองประสิทธิผลของโรงเรียนตามระบบสังคม (Social - systems) ก็สามารถวัดประสิทธิผลของโรงเรียนได้จาก 5 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ คุณภาพครู ความปรองดองภายในโรงเรียน ความวิริยะอุตสาหะของครู ความสำเร็จของนักเรียนและความพึงพอใจในงานของครู

จากความสำคัญดังกล่าวมาแล้วในเบื้องต้น ประกอบกับผู้วิจัยเป็นครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องรวมถึงผู้ที่สนใจ เพื่อก่อให้เกิดผลดีในการจัดการศึกษาให้ถูกต้องตามกรอบการปฏิรูปการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา บังเกิดผลดีสอดคล้องกับจุดประสงค์และเป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู

เขต 2

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรตัวที่หนึ่ง

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

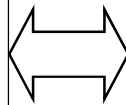
สมรรถนะการปฏิบัติงานของ
ผู้บริหารสถานศึกษาของ สำนักงาน
คณะกรรมการข้าราชการและบุคลากรทางการ
ศึกษา พ.ศ. 2548 แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก

- 1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์
- 1.2 การบริการที่ดี
- 1.3 การพัฒนาตนเอง
- 1.4 การทำงานเป็นทีม

2. สมรรถนะประจำสายงาน

- 2.1 การวิเคราะห์และการสังเคราะห์
- 2.2 การสื่อสารและการจูงใจ
- 2.3 การพัฒนาศักยภาพบุคลากร
- 2.4 การมีวิสัยทัศน์

ตัวแปรตัวที่สอง

ประสิทธิผลของโรงเรียน

(School Effectiveness)

ตามแนวคิดของ ฮอย และ มิสเกล

(Hoy & Miskel, 2008, น. 465 อ้างถึงใน
พัฒนา สีสาน, 2553, น. 31)

1. คุณภาพของครู
2. ความปรองดองภายในโรงเรียน
3. ความวิริยะอุตสาหะของครู
4. ความสำเร็จของนักเรียน
5. ความพึงพอใจในงานของครู

สมมติฐานของการวิจัย

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์
กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดย
ดำเนินการสอบถามความคิดเห็นของ ครูในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู
เขต 2 เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหาร
สถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
ประชากร ได้แก่ ครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปีการศึกษา
2556 จำนวน 1,130 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie
and Morgan, 1979 อ้างถึงใน พิชิต ฤทธิ์เจริญ, 2544, น.
119) ได้ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน เลือกกลุ่ม
ตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random
sampling) ตามอำเภอ และ ขนาดโรงเรียนและแต่ละชั้น
ใช้วิธีกำหนดสัดส่วน จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่าย และได้
ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัย เอกสารที่
เกี่ยวข้องกับการวัดตัวแปรในการวิจัย กำหนดนิยามศัพท์
ของตัวแปร และกรอบการวัดตัวแปร
2. นำนิยามศัพท์ที่กำหนดขึ้นมากำหนด
รายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นเนื้อหาที่ต้องการวัด จำนวน

ข้อคำถาม และศึกษาข้อคำถาม นำข้อคำถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่ต้องการวัดและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงข้อคำถามให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยาม (Index of Item Congruence : IC) จากนั้นเลือกคำถามที่มีค่า IC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา มีค่า IC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนมีค่า IC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Alpha Coefficient of Cronbach) สำหรับ ผลการตรวจสอบแบบสอบถามในขั้นตอนนี้พบว่า ด้านสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา มีความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .964 และด้านประสิทธิผลของโรงเรียน มีความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .943

5. นำผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือที่ทดลองใช้ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับ ครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยัง ครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่เป็นกลุ่ม

ตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน อำเภอบ้านนาเมือง

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 63.23 เป็นเพศชาย จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 36.77 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 74.23 ระดับปริญญาโท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 23.71 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.06 มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 41.24 เกิน 10 ปี ถึง ไม่เกิน 20 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 32.99 มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 25.77 สอนอยู่ในอำเภอนากลาง จำนวน 132 คิดเป็นร้อยละ 45.36 อำเภอบ้านนาเมือง

สุวรรณคูหา จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 36.43 อำเภอ
นาหวัง 53 คน คิดเป็นร้อยละ 18.23 และปฏิบัติหน้าที่ใน
สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ
57.39 สถานศึกษาขนาดใหญ่จำนวน 124 คิดเป็นร้อยละ
42.61

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะผู้บริหาร
สถานศึกษาระดับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา
โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$,
S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์
($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.69) รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์
($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.63) และด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ
ด้านการบริการที่ดี ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.63)

3. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษา
หนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
คือ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความวิริยะอุตสาหะของครู
($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.56) รองลงมาคือ ด้านคุณภาพครู
($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.44) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ
ความสำเร็จของนักเรียน ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.49)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหาร
สถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับ สูง ($r = .738$)
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะ
ผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผล
ของโรงเรียนด้านความปรองดองภายในโรงเรียน (E_2)
ด้านความพึงพอใจในงานของครู (E_5) ด้านความสำเร็จของ
นักเรียน (E_4) อยู่ในระดับสูง ($r = .755$, $r = .733$,
 $r = .610$) ตามลำดับ และด้านความวิริยะอุตสาหะของครู
(E_3) ด้านคุณภาพของครู (E_1) อยู่ในระดับปานกลาง
($r = .589$, $r = .520$) ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์
กันสูงสุด คือ สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาด้านการ
สื่อสารและการจูงใจ (C_6) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ
ประสิทธิผลของโรงเรียนด้านความปรองดองภายใน
โรงเรียน (E_2) อยู่ในระดับสูง ($r = .817$) รองลงมา คือ
สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีวิสัยทัศน์ (C_8) มี
ความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนด้าน
ความปรองดองภายในโรงเรียน (E_2) อยู่ในระดับสูง ($r =$
.805) ส่วนคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุดคือ สมรรถนะ
ผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (C_1) มี
ความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนด้าน
ความวิริยะอุตสาหะของครู (E_3) อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
($r = .307$) อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

1. สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม
อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ รองลงมา
คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ
ด้านการบริการที่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา
มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่ง สามารถปฏิบัติงานใน
หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงผู้บริหาร
สถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง
โดยการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงการเข้ารับ
การอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้เพื่อนำมาใช้ในการบริหาร
จัดการองค์กร ทำให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สร้าง
นวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพของงาน
และเล็งเห็นความสำคัญในการปรับปรุงระบบบริการให้มี
ประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ
อาทิ นักเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา มีการ
ส่งเสริมให้กำลังใจและความช่วยเหลือแก่บุคลากรในการ
ปฏิบัติงานมีความสามารถในการนำพาบุคลากรในการ
วิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา ความต้องการของสถานศึกษาที่
แท้จริง เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนจัดทำนโยบายและวาง
แผนการบริหารองค์กรอย่างเป็นระบบ รวมถึงสามารถ

โน้มน้าวให้ครูในโรงเรียนยอมรับและร่วมมือในการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ในพัฒนาองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม ให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับสมรรถนะที่สูง ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิพิษฐ์ มาลา (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถนะด้านคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 และเขต 2 พบว่า 1) ข้าราชการครูมีการรับรู้เกี่ยวกับสมรรถนะด้านคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 และเขต 2 อยู่ในระดับมากทุกด้าน และ อีรภัทร แสงอามาตย์ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 และเขต 2 พบว่า การรับรู้สมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่หนองบัวลำภู เขต 1 และ เขต 2 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน

ประสิทธิภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความวิริยะอุตสาหะของครู รองลงมาคือ ด้านคุณภาพครู ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูในโรงเรียนมีวุฒิความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ มีคุณภาพ มีความวิริยะอุตสาหะ อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ ร่วมมือกันปฏิบัติงานมีความปรองดองภายในโรงเรียน สามารถทำงานร่วมกันได้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของโรงเรียน ได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ ครูมีความพึงพอใจงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ฮอย และมิสเกล(Hoy & Miskel, 2008, น. 465 อ้างถึงในพนม สี่หาม, 2553, น. 31) ที่ได้พูดถึงประสิทธิภาพของโรงเรียนตามระบบสังคม (Social Systems) ว่าสามารถดูได้จาก คุณภาพของครู

ความปรองดองภายในโรงเรียน ความวิริยะอุตสาหะของครู ความสำเร็จของนักเรียน และ ความพึงพอใจในงานของครู

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปทางบวก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านๆ ของตน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่ตั้งไว้ อย่างเป็นระบบเสมอมา เมื่อระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากจึงส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมากตามไปด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศุทธิ์ แสงสุพิน (2553, น. 86 - 88) ได้ทำการวิจัยเรื่องสมรรถนะหลักทางการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรสมรรถนะหลักทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมกับตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ สุวิมล ศรีรงค์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนโดยภาพรวมในระดับสูง ยกเว้น ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ในระดับ ปานกลาง โดยจะเห็นว่าด้านการมีวิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับสูงสุด

เท่ากับ .762 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเมื่อผู้บริหารมีสมรรถนะด้านการมีวิสัยทัศน์แล้ว ผู้บริหารย่อมสามารถใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือทิศทางในการพัฒนาองค์กร อย่างเป็นรูปธรรมมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ รวมถึงเป็นผู้ที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ สุวิมล ศรียงค์ (2555, น. 77) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า สมรรถนะผู้บริหารด้านการมีวิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพของโรงเรียน

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสื่อสารและการจูงใจมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพด้านความโปร่งภายในโรงเรียน อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจ โน้มน้าวให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับผู้ร่วมงาน ช่วยเหลือส่งเสริมผู้ร่วมงาน สร้างบรรยากาศการทำงานในโรงเรียนที่ดี บุคลากรมีความสามัคคีร่วมกันทำงานอย่างเต็มความสามารถเห็นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ลดความขัดแย้งในองค์กรได้ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนจนทำให้เกิดประสิทธิภาพที่สูงขึ้น สอดคล้องกับ สุพน วัณสินธ์ (2545 อ้างถึงใน วีระเชษฐ์ ฮาดวิเศษ, 2551, น. 79) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้จะต้องเป็นผู้สร้างกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสารและการจูงใจเป็นพิเศษ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ เช่นนักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่อง รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนให้เกิดการให้กำลังใจซึ่งกันและกันในการทำงานระหว่างเพื่อนร่วมงาน จากข้อค้นพบ ดังกล่าว ผู้บริหารควรศึกษาความต้องการด้านการให้บริการแก่ นักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการจัดระบบการบริการโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้รับบริการ จะช่วยสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการมากขึ้น และผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรร่วมกันปฏิบัติงาน สร้างทีมงานที่เข้มแข็งและให้เกียรติ ยกย่องชมเชยและให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความสำเร็จของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นควรพัฒนานักเรียนให้มีระเบียบวินัย ขยันขันแข็งและความรับผิดชอบ ต่อการเรียน หากนักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ตนเองก็จะประสบความสำเร็จในการศึกษาและสามารถศึกษาต่อในระดับสูงได้ และควรพัฒนาปรับปรุงแบบการบริหารและการดำเนินงานต่างๆ ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาผู้เรียนทำให้เป็นโรงเรียนที่มีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในทุกด้าน มาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยเทคนิควิธีการที่เหมาะสมกับยุคสมัย ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยภาพรวมให้สูงขึ้น

3. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีวิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพของโรงเรียนสูงสุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ควรพัฒนาสมรรถนะด้านการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารงานปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ และวิธีการในการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียนในทุกๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการยกระดับสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะของบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลดีเลิศ (Best practice) เพื่อจะได้้นำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนายกระดับโรงเรียนให้มีประสิทธิผลสูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชาตรี โพธิกุล. (2552). สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ตามมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา. รายงานการค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีรภัทร แสนอามาศย์ (2552). สมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 และ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- นิพัทธ์ มลาลา. (2551). สมรรถนะด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1 และ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- บุญเรือง ศรีเจริญ. (2542). การศึกษาศึกษาองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และประสิทธิผลของโรงเรียนโดยใช้รูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของหน่วยงานนิเทศกรรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัฒนา สีหาม. (2553). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พิชิต ฤทธิจรรณ. (2544). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือราชภัฏพระนคร.
- พิศิษฐ์ แสงสุพิน.(2553). สมรรถนะหลักทางการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 3. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภรณ์ กิรีดิบุตร. (2529). การประเมินประสิทธิผลขององค์กร. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วีระเชษฐ์ ฮาดวิเศษ. (2551). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิมล ศรียงค์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2544). การบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.